

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe warunkiem stabilności funkcjonowania zakładów ubezpieczeń

Ewa Radawiecka*

Streszczenie: Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej wiąże się z wysokim stopniem ryzyka. W rachunkowości i w zarządzaniu zakładem ubezpieczeń bardzo ważną rolę odgrywają rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. Są tworzone obligatoryjnie i przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, wynikających z zawartych umów ubezpieczeniowych, których wysokość i dokładny czas występowania nie jest znany. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są wyrazem samoubezpieczenia się ubezpieczyciela przed ujemnymi skutkami wysokiego ryzyka gospodarczego, a w szczególności poniesienia nieprzewidywalnych strat w przyszłości. W artykule przedstawiono rodzaje i metody tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz ich miejsce i strukturę w sprawozdaniu finansowym zakładów ubezpieczeniowych. Metody i zasady naliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ze względu na ich znaczenie i tworzenie istotnej pozycji pasywów w bilansach zakładów ubezpieczeń, powinny być w sposób dokładny, staranny i jednoznaczny zdefiniowane w zakładowych planach kont ubezpieczycieli.

Słowa kluczowe: zakład ubezpieczeń, rachunkowość, bilans, rezerwy, rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wprowadzenie

Zakład ubezpieczeń prowadzi działalność polegającą na świadczeniu usług z zakresu ubezpieczeń na podstawie przepisów o działalności ubezpieczeniowej (Ustawa z dnia 29 września 1994... : art. 3, ust. 1, pkt 3). Przez działalność ubezpieczeniową rozumie się wykonywanie czynności ubezpieczeniowych związanych z oferowaniem i udzielaniem ochrony na wypadek ryzyka wystąpienia skutków zdarzeń losowych (Ustawa z dnia 22 maja 2003...). Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce odbywa się na podstawie zezwolenia Ministra Finansów przez podmioty funkcjonujące w formie spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych.

Zakłady ubezpieczeniowe prowadzą działalność gospodarczą w ramach ubezpieczeń osobowych lub majątkowych. Na podstawie umowy zobowiązują się do określonego świadczenia w przypadku wystąpienia zdarzeń zawartych w umowie ubezpieczenia. Działalność zakładów ubezpieczeń polega na gromadzeniu środków wykorzystywanych do wypłacania odszkodowań swoim klientom w przypadku wystąpienia określonych zdarzeń losowych. Zdarzenie losowe jest to niezależne od woli ubezpieczającego zdarzenie przyszłe i niepewne, którego nastąpienie powoduje uszczerbek w dobrach osobistych lub dobrach majątkowych po stronie ubezpieczającego lub innej osoby objętej ochroną ubezpieczenio-

* dr Ewa Radawiecka, Politechnika Koszalińska, Katedra Rachunkowości, ul Kwiatkowskiego 6e, 75-343 Koszalin, e-mail: ewa.radawiecka@tu.koszalin.pl.

wą. Ryzyko jest istotą umowy ubezpieczeniowej i wiąże się z niepewnością, czy zdarzenie objęte ubezpieczeniem wystąpi, kiedy wystąpi i w jakiej kwocie ubezpieczyciel będzie musiał zapłacić odszkodowanie, jeżeli zdarzenie wystąpi (*Międzynarodowe Standardy...* 2007: 505).

Ze względu na szczególne ryzyko, które towarzyszy działalności ubezpieczeniowej, zakłady ubezpieczeń tworzą obowiązkowe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, wynikających z zawartych umów ubezpieczeniowych.

1. Metody tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Prowadzenie działalności ubezpieczeniowej wiąże się z ogromnym ryzykiem. W rachunkowości i w zarządzaniu zakładem ubezpieczeń ważną rolę odgrywają rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na wydatki przyszłych okresów. „Zakłady ubezpieczeń zaliczają do kosztów operacyjnych zmiany stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, które powinny zapewnić pełne pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z umów ubezpieczeniowych” (Ustawa z dnia 29 września 1994...: art. 38).

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe powinny być ustalone w wielkości zapewniającej pełne pokrycie wszelkich bieżących i przyszłych zobowiązań zakładu ubezpieczeń, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia. Zatem ogromnego znaczenia nabiera poprawność oszacowania przez zakład ubezpieczeń ich wysokości (Lament, Piątek 2008: 124).

Metody tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wynikają z rozporządzenia w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i są to:

- metoda indywidualna,
- metoda ryczałtowa,
- metoda aktuarialna.

Metoda indywidualna polega na ocenie lub oszacowaniu pojedynczej szkody lub wypadku zgłoszonych zakładowi ubezpieczeń i przez niego zarejestrowanych oraz ustalaniu odrębnie dla każdej umowy ubezpieczenia lub każdej szkody dokładnej wielkości rezerwy, a w przypadku niemożności ustalenia dokładnej wielkości rezerwy – zastosowanie jej wiarygodnego oszacowania

Metoda ryczałtowa polega na ustaleniu rezerwy zbiorczo dla całego portfela ubezpieczeń lub jego części, jako procentu składki lub wartości wypłaconych odszkodowań i świadczeń. Metoda ta może być stosowana tylko wtedy, jeżeli uzyskane przy jej użyciu wyniki będą zbliżone do wyników uzyskanych przy użyciu metody indywidualnej. Wskaźnik ryczałtowy powinien być ustalany przy zachowaniu zasady ciągłości, a nieuzasadnione zmiany wielkości wskaźnika są niedopuszczalne.

Metoda aktuarialna polega na ustaleniu rezerwy z zastosowaniem metod matematyki ubezpieczeniowej, finansowej i statystyki (Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 grudnia 2009...: par. 33 pkt 1).

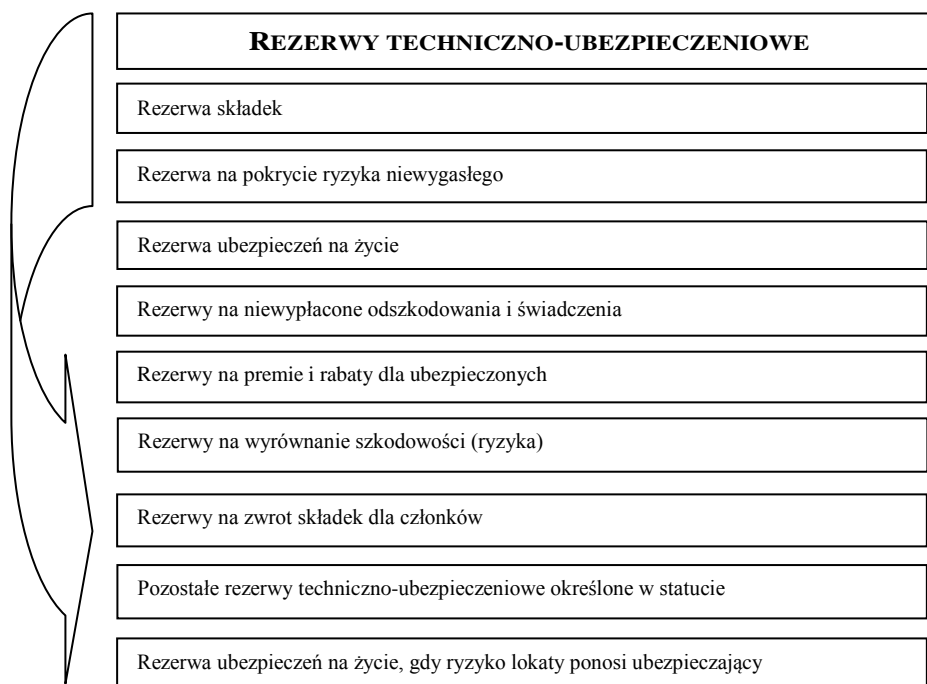
Odrębne zasady stosuje się przy obliczaniu wielkości rezerwy na wyrównanie szkodości (Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 grudnia 2009...: par. 33 pkt 4).

Konieczność szczegółowego określenia metod tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, a tym samym określenia ich wysokości, spowodowana jest tym, że poziom tych rezerw i rzetelność w przestrzeganiu procedur związanych z ich tworzeniem odgrywają kluczową rolę w mechanizmie ekonomicznym, mającym zagwarantować pełną

wiarygodność finansową zakładów ubezpieczeń. Zastosowanie określonej metody naliczenia rezerw uzależnione jest zatem od rodzaju rezerw techniczno-ubezpieceniowych jakie tworzą zakłady ubezpieczeń.

2. Rodzaje rezerw techniczno-ubezpieceniowych

Zakłady ubezpieczeń, tak jak każde inne przedsiębiorstwa, narażone są, w związku z prowadzoną przez siebie działalnością, na różnego rodzaju ryzyka, które mogą stanowić zagrożenie dla realizacji zasady kontynuacji działalności tych jednostek. W działalności zakładów ubezpieczeń występują dodatkowe rodzaje ryzyka właściwe tylko dla ubezpieczycieli. Szczególnie istotne spośród nich jest ryzyko związane z szacowaniem bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia, czyli rezerw techniczno-ubezpieceniowych. Rezerwy, które tworzą zakłady ubezpieczeń na pokrycie przyszłych zobowiązań będące skutkiem niepewności związanej z działalnością ubezpieczeniową, są zatem specyficzne i znajdują odzwierciedlenie tylko w sprawozdaniu finansowym tych jednostek. Prezentowane są według tytułów ich tworzenia, a nie według kryterium wymagalności. Podstawowe rodzaje rezerw techniczno-ubezpieceniowych prezentuje rysunek 1.

Rysunek 1. Rodzaje rezerw techniczno-ubezpieceniowych

Źródło: opracowanie własne.

Rezerwę składek tworzy się indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia, jako składkę przypisaną¹ przypadającą na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana, przy czym w przypadku umów ubezpieczenia, których ryzyko nie jest rozłożone równomiernie w okresie trwania ubezpieczenia, rezerwę tworzy się proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w następnych okresach sprawozdawczych (Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 grudnia 2009...: par. 34, pkt 1).

Rezerwę składek ustala się metodą indywidualną, w odniesieniu do każdej umowy oddzielnie, chociaż w tych rodzajach ubezpieczeń, w których zawieranie umów ubezpieczenia ma charakter masowy, a zróżnicowanie wysokości składki dla poszczególnych umów jest małe i nie ma istotnych zmian w rozkładzie czasowym zawieranych umów, rezerwy składek można ustalać metodą ryczałtową².

Rezerwę na pokrycie ryzyka niewygasłego tworzy się, jako uzupełnienie rezerwy składek. Przeznacza się ją na pokrycie przyszłych szkód, świadczeń i kosztów, wynikających z zawartych umów ubezpieczenia oraz umów asekuracji czynnej. Rezerwę na pokrycie ryzyka niewygasłego ustala się metodą aktuarialną (Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 grudnia 2009...: par. 35).

Rezerwa ubezpieczeń na życie tworzy się z zachowaniem zasady ostrożności, w wysokości ustalonej metodą aktuarialną (prospektywną lub retrospektywną), z możliwością uwzględnienia kosztów obsługi umów i kosztów związanych z wypłatą odszkodowań i świadczeń. W przypadku ubezpieczeń na życie, kwota rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia powinna być równa kwocie należnej ubezpieczonym, uprawnionym lub uposażonym, powiększonej o inne koszty związane z wypłatą świadczeń.

Rezerwy ubezpieczeń na życie tworzy się indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia, jednak mogą być one ustalone sumarycznie dla określonych grup umów ubezpieczenia, pod warunkiem że dają rezultat bliski rezultatowi osiągniętemu metodą indywidualną.

Zakład ubezpieczeń jest obowiązany co najmniej raz na pięć lat ustalić wielkość rezerwy ubezpieczeń na życie metodą indywidualną.

Rezerwa na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia jest tworzona w wysokości odpowiadającej ustalonej lub przewidywanej wielkości przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń związanych z zaszłymi szkodami, powiększonej o koszty likwidacji szkód, zwłaszcza takich, które:

- zostały zgłoszone zakładowi ubezpieczeń i dla których zostały ustalone odszkodowania i świadczenia, bądź gdy posiadane informacje pozwalają na ocenę wysokości odszkodowań i świadczeń,
- zostały zgłoszone ubezpieczycielowi, a posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości odszkodowań i świadczeń,
- zaszły w okresie sprawozdawczym, lecz nie zostały jeszcze zgłoszone zakładowi ubezpieczeń.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia jest ustalana metodą indywidualną, aktuarialną lub ryczałtową. Tę ostatnią można stosować w tych rodzajach ubezpieczeń, w których występuje masowość szkód oraz mało zróżnicowana wysokość odszkodo-

¹ Kwoty składek brutto należne z tytułu zawartych w okresie sprawozdawczym umów ubezpieczenia, niezależnie od tego, czy kwoty te opłacono (Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 grudnia 2009...: par. 2, pkt 15).

² http://www.gu.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=18843&Itemid=316.

wań i świadczeń. Część rezerwy, która dotyczy kosztów likwidacji szkód, powinna być utworzona odrębnie dla każdej grupy ubezpieczeń.

Rezerwę na wyrównanie szkodowości (ryzyka) tworzy się w wysokości mającej zapewnić wyrównanie wahań współczynnika szkodowości w przyszłości. Rezerwa ta jest tworzona dla grup ubezpieczeń z wyjątkiem rezerwy dla grupy 14 działu II (ubezpieczenie kredytu), w których występują lub mogą wystąpić istotne wahania współczynnika szkodowości.

Rezerwę na wyrównanie szkodowości (ryzyka) tworzy się na ostatni dzień roku obrotowego. Tworzy się ją w takiej wysokości, aby przy zmianie stanu rezerwy współczynnik szkodowości dla danego roku obrotowego – obliczany dla kwoty odszkodowań skorygowanej o zmianę tej rezerwy – był równy średniemu współczynnikowi szkodowości w grupach ubezpieczeń w ostatnich 5 latach obrotowych, z wyłączeniem danego roku, obliczanemu bez uwzględnienia zmian rezerwy na wyrównanie szkodowości. Jeśli zakład ubezpieczeń prowadzi działalność krócej niż 5 lat, nie tworzy się rezerwy na wyrównanie szkodowości.

Rezerwy na premie i rabaty dla ubezpieczonych tworzy się w wysokości kwot, o które powiększane są przyszłe świadczenia lub pomniejszane przyszłe składki, zgodnie z umową ubezpieczenia.

Przy ustalaniu wysokości rezerw pomija się wartości ujemne rezerw, otrzymywane w trakcie kalkulacji rezerw. Rzeczą istotną przy tworzeniu rezerw jest przestrzeganie ciągłości przyjętych zasad tworzenia i metod ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, niedopuszczalne są zatem nieuzasadnione ich zmiany.

Rezerwa ubezpieczeń na życie jeżeli ryzyko lokaty ponosi ubezpieczający tworzy się w wysokości wartości lokaty, dokonanej zgodnie z postanowieniami zawartej umowy ubezpieczenia na życie.

3. Miejsce rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w pasywach bilansu zakładów ubezpieczeń

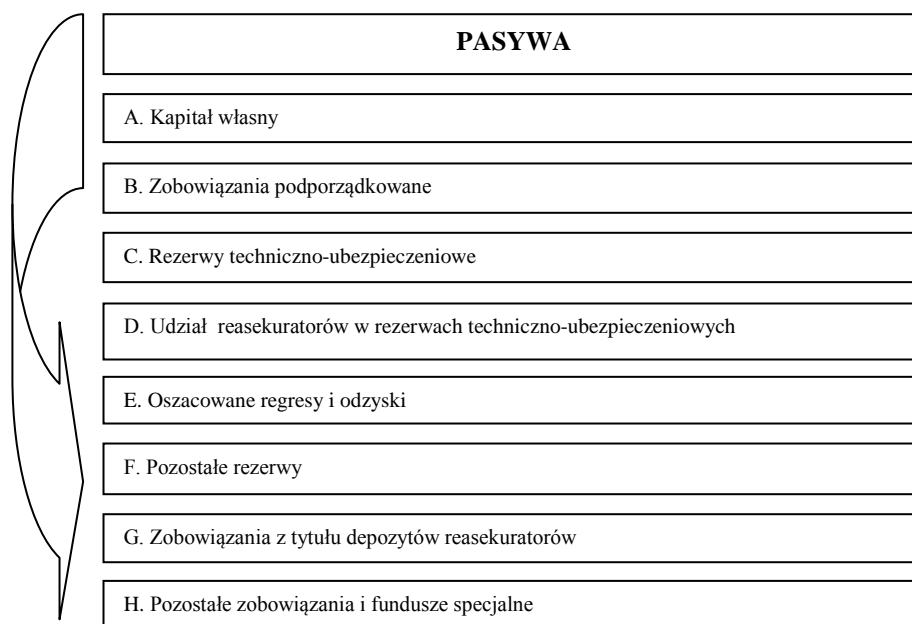
Zakłady ubezpieczeń tworzą odpowiednie rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla zapewnienia swojej płynności finansowej oraz wypłacalności. Są one wyrazem zabezpieczenia się ubezpieczyciela przed ujemnymi skutkami wysokiego ryzyka gospodarczego, a w szczególności poniesienia nieprzewidywalnych strat w przyszłości. Rezerwy są także przejawem realizacji zasady szczególnej ostrożności w prowadzonej przez zakład ubezpieczeniowy polityce finansowej. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe są kapitałem obcym.

Miejsce rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w bilansie zakładów ubezpieczeń prezentuje rysunek 2.

Specyfika działalności ubezpieczeniowej wynika z faktu, że najpierw wnosi się opłatę w postaci składki ubezpieczeniowej, a usługa świadczona jest w okresie późniejszym, przy czym nie w każdym przypadku materializuje się ona w postaci wypłaconych środków pieniężnych z tytułu należnego odszkodowania. Często usługa ta świadczona jest tylko w postaci niematerialnej, jako gotowość do wypłaty świadczenia pieniężnego.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzone są zatem na przyszłe zobowiązania ubezpieczyciela, których wysokość i dokładny czas występowania nie jest znany. Z punktu widzenia rachunkowości konieczność ich tworzenia wynika z podstawowej zasady gospodarki finansowej zakładów ubezpieczeń – współmierności przychodów i rozchodów z da-

nego okresu sprawozdawczego. Wymaga to określenia, jaka część składek przypisanych oraz zobowiązań z zawartych umów ubezpieczenia przypada na bieżący okres sprawozdawczy, a jaka ma przypaść na przyszłe okresy sprawozdawcze.

Rysunek 2. Miejsce rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w pasywach bilansu zakładów ubezpieczeń

Źródło: opracowanie własne.

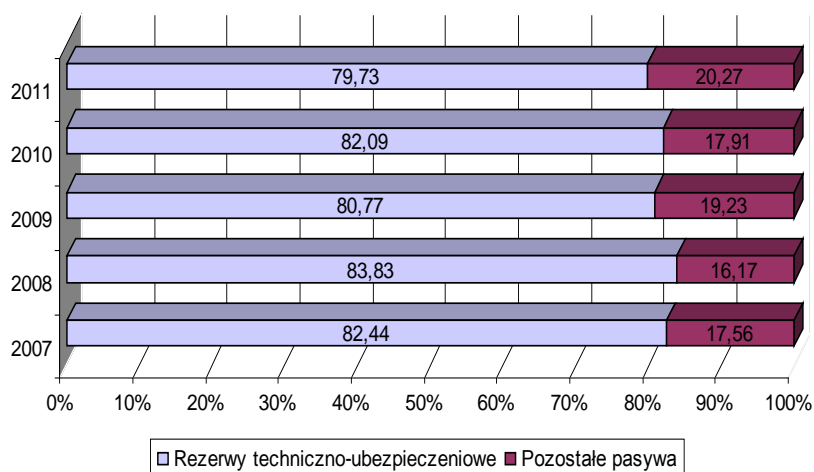
Udział rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w pasywach bilansu zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2007–2011 prezentuje tabela 1 i rysunek 3.

Tabela 1

Udział rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w pasywach bilansu zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2007–2011 (w %)

	Lata	2007	2008	2009	2010	2011
Wyszczególnienie						
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe		82,44	83,83	80,77	82,09	79,73
Pozostałe pasywa		17,56	16,17	19,23	17,91	20,27

Źródło: (*Sprawozdania finansowe...* 2011: 20).

Rysunek 3. Udział rezerw techniczno-ubezpieceniowych w pasywach bilansu zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2007–2011 (w %)

Źródło: opracowanie własne.

Z przedstawionych danych wynika, że rezerwy techniczno-ubezpieceniowe stanowią główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń. Udział rezerw techniczno-ubezpieceniowych w ogólnej sumie bilansowej oscyluje w granicach 80% na przełomie lat 2007–2011. Oznacza to, że znacząca część majątku (aktywów) zakładów ubezpieczeń ma pokrycie w kapitałach obcych.

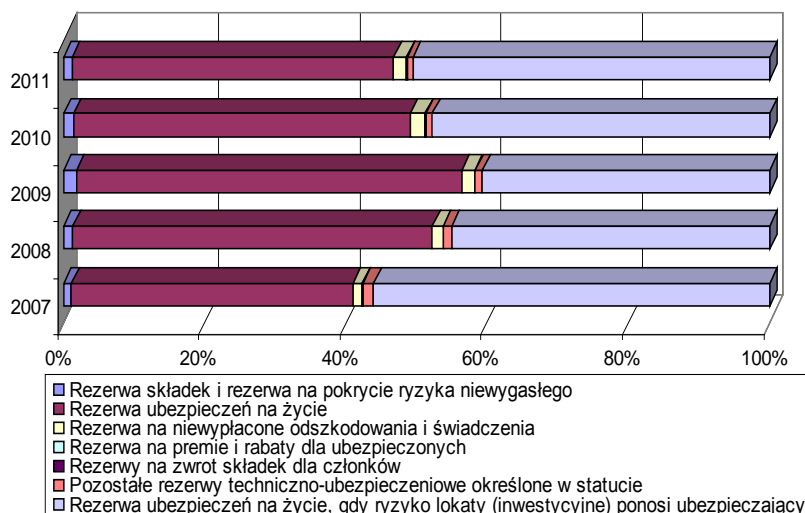
Strukturę rezerw techniczno-ubezpieceniowych zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2007–2011 prezentuje tabela 2 i rysunek 4.

Tabela 2

Struktura rezerw techniczno-ubezpieceniowych zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2007–2011 (w %)

	lata	2007	2008	2009	2010	2011
Wyszczególnienie						
Rezerwa składek i rezerwa na pokrycie ryzyka niewygasłego		1,11	1,29	1,86	1,44	1,21
Rezerwa ubezpieczeń na życie		39,84	50,97	54,48	47,69	45,52
Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia		1,39	1,45	1,88	2,06	1,88
Rezerwa na premie i rabaty dla ubezpieczonych		0,05	0,05	0,06	0,11	0,11
Rezerwy na zwrot składek dla członków		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieceniowe określone w statucie		1,57	1,19	1,02	0,94	0,75
Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający		56,03	45,05	40,69	47,75	50,53

Źródło: (*Sprawozdania finansowe...* 2011: 21).

Rysunek 4. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń działu I w latach 2007–2011 (w %)

Źródło: opracowanie własne.

Z przedstawionych danych wynika, że istotny wpływ na pokrycie majątku zakładów ubezpieczeń mają dwa rodzaje rezerw tj. rezerwa ubezpieczeń na życie i rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający. Udział rezerwy na życie w ogólnej wartości tworzonych rezerw wzrósł od ok. 40% w 2007 r. do ok. 55% w 2009 r., a w następnych latach w niewielkim stopniu spadł do ok. 46% w 2011 r. Udział rezerwy na życie gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający w ogólnej wartości tworzonych rezerw spadł od ok. 56% w 2007 r. do ok. 41% w 2009 r., a w następnych latach w niewielkim stopniu wzrósł do ok. 51% w 2011 r. Pozostałe składniki rezerw mają niewielki udział w ogólnej wartości tworzonych przez zakłady ubezpieczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.

Znaczenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wynika z faktu, że tworzenie ich odbywa się w ciężar kosztów operacyjnych okresu sprawozdawczego, co rzutuje na rozmiary wyniku finansowego oraz na zabezpieczenie w przyszłości realności zobowiązań przedsiębiorstwa wobec ubezpieczeniowych. Zaniżenie rezerw prowadzi do poprawy wyniku finansowego kosztem realności (pewności) wywiązania się zakładu z bieżących i przyszłych zobowiązań. Zawyżanie rezerw powoduje natomiast zaniżanie zysku dla potrzeb podatkowych i obniża bieżącą rentowność inwestycji akcjonariuszy.

Uwagi końcowe

Metody i zasady naliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych ze względu na ich znaczenie i tworzenie znaczącej pozycji pasywów w bilansach zakładów ubezpieczeń oraz długoterminowość zawieranych umów ubezpieczeniowych powinny być w sposób dokładny, szczegółowy, jasny i jednoznaczny zdefiniowane w zakładowych planach kont ubez-

piezycieli. Pamiętać też trzeba, że zgodnie z zasadą ciągłości bilansowej metody i zasady tworzenia rezerwy nie mogą być zmieniane w ciągu roku obrotowego. Ewentualne zmiany mogą być dokonane dopiero począwszy od pierwszego dnia następnego roku obrotowego i opisane w informacji dodatkowej z podaniem wpływu zmian na wynik finansowy ubezpieczyciela.

Zakład ubezpieczeń, tak jak każde inne przedsiębiorstwo, w związku z prowadzoną przez siebie działalnością, narażony jest na różne rodzaje ryzyka mogące zagrozić jego egzystencji i doprowadzić do bankructwa. Jednak obok tych rodzajów ryzyka, które są typowe dla wszystkich instytucji (m.in. ryzyka inwestycyjnego, dopasowania aktywów i pasywów czy ryzyka ogólnego, takiego jak np. złe zarządzanie), w działalności zakładów ubezpieczeń występują rodzaje ryzyka właściwe tylko dla ubezpieczycieli. Szczególnie istotne spośród nich jest ryzyko związane z szacowaniem bieżących i przyszłych zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia, czyli rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, a głównie rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Ryzyko dla zakładu ubezpieczeń generowane jest przede wszystkim przez niedoszacowanie rezerw. Niedostateczne oszacowanie wartości rezerw technicznych może spowodować, że zakład ubezpieczeń nie będzie w stanie realizować wszystkich swoich zobowiązań wynikających z umów ubezpieczenia lub będzie musiał realizować je z dodatkowych środków. Jest to jedno z podstawowych technicznych zagrożeń dla wypłacalności zakładów ubezpieczeń.

Zawyżenie rezerw, pozytywne z punktu widzenia wypłacalności, może z kolei wywołać interwencję ze strony urzędów skarbowych, w celu ujawnienia i opodatkowania rzeczywistych dochodów zakładu ubezpieczeń (zawyżone rezerwy powodują bowiem zmniejszenie wyniku technicznego zakładu ubezpieczeń). Rezerwy nie mogą być bowiem traktowane jako instrument polityki bilansowej zakładu ubezpieczeń służący przesuwaniu zysków na przyszłe okresy, powinny być one adekwatne do ciężących na zakładzie ubezpieczeń zobowiązań ubezpieczeniowych.

Literatura

- http://www.gu.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=18843&Itemid=316
 Lament M., Piątek J. (2008), *Rachunkowość ubezpieczeniowa*, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom.
Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej według stanu na dzień 1 stycznia 2011 r., część A, (2011), Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa.
 Rozporządzenie Ministra Finansów z 28 grudnia 2009 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, DzU nr 226, poz. 1825, z późn. zm.
Sprawozdania finansowe zakładów ubezpieczeń (2011), w: *Raport o stanie sektora ubezpieczeń po dwóch kwartałach 2011 roku*, Urząd Komisji Nadzoru Finansowego, Warszawa.
 Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, DzU 2013, poz. 330.
 Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, DzU 2010, nr 11, poz. 66.

TECHNICAL AND INSURANCE RESERVES AS A CONDITION GUARANTEEING STABILITY OF INSURANCE COMPANIES FUNCTIONING

Abstract: Running an insurance business activity is connected with a high risk level. Therefore, while managing both an insurance company itself and its accounts, technical and insurance reserves play a crucial part. Such reserves are obligatory. They are created to cover for the current and future liabilities, resulting from insurance contracts, whose height and exact time is unknown. The technical and insurance reserves are a form of insurer's self-insurance against negative effects of high economic risk; in particular those effects connected with incurring unpredictable losses in the future. The technical and insurance reserves, depending

on their importance and the creation of significant liabilities in the insurance companies' balance sheets, should be calculated according to diligently, meticulously and unambiguously defined methods and rules comprised in the insurers' corporate chart of accounts.

Keywords: insurance company, accounting, balance, reserves, technical-insurance reserves

Cytowanie

Radawiecka E. (2013), *Tytuł Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe warunkiem stabilności funkcjonowania zakładów ubezpieczeń*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 765, „Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia” nr 61, t. 2, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 171–180; www.wneiz.pl/frfu.